

Томская Екатерина Алексеевна – муз.руководитель

Чемчоева София Николаевна – воспитатель

МБДОУ «Детский сад №17 «Чуораанчык» с.Мастах Кобяйский район

Технологическая карта занятия в старшей группе «Саас илдьитэ - ньургунун»

Толордулар: Томская Екатерина Алексеевна, Чемчоева София Николаевна

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Кэбээйи улууһун Мастаах сэлиэнньэтин 17№-дээх муниципальной бюджетнай оскуола иннинээ5и үөрэх тэрилтэтэ
«Чуораанчык»

Улахан бөлөх дьарык технологической картата

Темата: «Саас илдьитэ - ньургунун»

Томская Екатерина Алексеевна
Музыкальной салайааччы

Чемчоева София Николаевна

Иитээччи

2023 г.

Улахан бөлөх оҕолоругар аналлаах дьарык технологическай картата

Иитээччилэр: Томская Екатерина Алексеевна, Чемчоева София Николаевна

Үөрэтэр уобалас: «Билии-көрүү өттүнэн сайдыы»

Үөрэтэр уобаластары кытта алтыһы: Тылы сайыннары, социально-коммуникативнай сайдыы, оҕо кэрэни өйдүүр дьобурун сайыннары, эт-хаан өттүнэн сайдыы.

Оҕо дьайымалын көрүнэ: оонньуу, чинчийи, оригами көмөтүнэн Ньургунун сибэккини кумааһыннан оноруу, хамсаныы.

Бөлөһө: Улахан бөлөх

Темата: «Саас илдьитэ - ньургуун»

Сыала: Саас туһунан өйдөбүлү кэнэтии, ситимнээх сананы сайыннары,

Соруктара:

Үөрэтии: Саас туһунан билиилэрин кэнэтии: саас туһунан таабырыны таайыы, тыл саппааһын байытыы (харалдьык)

Сайыннары: Оҕолор толкуйдаан, болҕомтолоохтук истэн ыйытыларга эппиэттииллэригэр, соруудахтары толороллоругар усулуобуйаны тэрийи.

Иити: Айылбаһа харыстабыллаах сыһыаны, кэтээн көрөр үөрүүэһи иити. Сэрэхтээх буолары санатыы.

Көрүнэ: бөлөһүнэн

Бэлэмнэнии үлэтэ:

Саас туһунан кэпсэтии, ырытыһы, хартыынаны көрүү, ньургунун ойуутун көрүү, уус-уран айымньыны ааһыы, таабырыннары таайсыы.

Туттулар тэриллэр: Экран (таабырын таайтарыылаах видео, презентация), музыка (сааскы тыастар, ырыа), түөрт муннуктуу кырыллыбыт кумааһы (оригами «Ньургунун»), от күөх өгнөөх трубочкалар, рамкаһа ваза уруһуя.

Дьарык бириэмэтэ: 30 мүн.

№	Этаптар	Дьарык хаамыыта		
		Иитээччи хамсаныыта	Оҕолор хамсаныыллара	Бириэмэтэ
1.	Кирири	<p>Үтүө күнүнээн, үтүө күнүнээн, Үтүө күнүнэн оҕолоор!(ырыаннан дорооболоһуу).</p> <p>Билсигии (бэйэм ааппын этэбин). Мин аатым Екатерина Алексеевна.</p> <p>- Чэйин эрэ оҕолор, кэлэн төгүрүччү туруоххайын эрэ! Илиин илииттэн тутуһан,бэйэ-бэйэбитигэр мичээрбитин бэлэхтэһиэбин! Эйэбэстик эбэрдэлэһэн күммүтүн сабалаатыбыт. Бүгүңнү дьарыкпыт ситиһиилээхтик аастын диэн ытыспытын таһынаахха (бытаан музыка тыаһыыр).</p> <p>-болҕомтону тардар оонһуу, Билигин дьарыкпытын сабалаах иннинэ болҕомтобутун тумэр кыра онһуу оонһуохха. Чээрэ, ханас илиибитинэн уҥа кулгаахпытын тутуһабыт (маладьыастар), аны икки илиибитин иннигэр уунабыт уонна уҥа илиибитинэн муннубут төбөтүн таарыйабыт. Сөп маладьыастар. Болҕомтобут тумулуннэ,дьарыкка бэлэммит (оҕолор миэстэлэригэр ололороллор).</p>	<p>-Үтүө күнүнэн! Оҕолор эппиэккэ хоруйдуулар.</p> <p>Оонһууга туран онһуулар</p> <p>Оҕолор миэстэлэригэр ололороллор.</p>	
2.	Сурун чааба	<p>Иитээччи: Чэйин эрэ оҕолоор билигин мин эһиэхэ сааскы айылба тыастарын,айылба музыкатын ибитиннэриэм, ону эһиги таайыахтааххыт: туох тыаба буоларын, сөп? (Музыка таммах тыаба) туох тыабай?</p> <p>Иитээччи: Саамай сөп таммах тыаба, таммах хантан түһэрий? Маладьыастар!</p> <p>-Онтон бу туох тыабай оҕолор таайын эрэ! Саамай сөп үрүйэ тыаһа,саас хаар барыта уулан үрүйэ уута буолан күөллэргэ, өрүстэргэ туһэр. Сөп маладьыастар! Күммүт күүскэ тыган хаар уулан сүүрүк буолан устар тыаба. Оҕолоор ити биһиги</p>	<p>Сарайтан, күн көрөн, хаар уулан</p> <p>Оҕолор эппиэттиллэр: -Дьэ сарайыттан</p> <p>-Үрүйэ тыаһа</p>	

	<p>айылбаба үөскүүр тыастары иһиттибит. Бу тыастары үтүктэн биһиги эмиэ тылбыт уонна уоспут көмөтүнэн үтүктэн тыаһатан көрөбүт дуо?(оболор-аһаа). Чэйин эрэ таммах тыаһын тылбыт көмөтүнэн бу курдук тыабатыахха сөп миигин үтүктүн эрэ. Маладьыастар!</p> <p>Онтон сүүрүк тыабын хайдах тыабатыахха сөбүй? (оболор этэллэр) сөп, өссө манньк тыабатыахха сөп: «Ш-ш-ш» дорбоону уьуннук сангарабыт.</p> <p>-Оболоор, эьиги билэбит дуо, ханнык дьыл кэмигэр бу тыастар айылбаба үөскүүлэрий? (саас). Саамай сөп, саас! Маладьыастар!</p> <p>-Оболоор,саас кэллэбинэ айылба уһуктар, тыынар тыыннаах барыта үөрэр-көтөр, обо аймах таһырдыа оонньуур-көрүлүүр кэмэ кэлэр. Ол эрэн сааскы салгын албын, тыала сытыгы буолар, онон оболор, танаспытын көрүнүөхтээхпит.</p> <p>-Сааскы кэрэ кэми ырыаба ыллыылар «Саас кэллэ» диэн ырыаны истиэбин эрэ (видео ырыа) наһаа учугэй ырыаны иһиттибит дии, оболор.</p> <p>- Маладьыастар, оболор наһаа да учугэйдик ыллыыр эбиккит.</p> <p>Билигин, аны, таабырынна таайын эрэ оболор: Кыбын ититэр, саас ирэр, сайын сүтэр, күһүн тиллэр баар уу (хаар). Самай сөп хаар.</p> <p>-Саас хаар ууллуннабына, эрдэ хараарбыт сир «Харалдык» дэнэр (экранга ойуута көстөр). Оболоор, эьиги харалдык диэн тылы истибиккит дуо? Харалдык диэн тылы сөпкө сүһүөххэ арааран сангарыахха эрэ, ха-рал-дык. Маладьыастар!</p> <p>-Аны билигин мин ырыа таабырыммын таайын эрэ:</p> <p>Харалдыкка сааһын</p> <p>Аайытын тыллар</p>	<p>Оболор хоруйдара</p> <p>Хаар</p> <p>Суох</p> <p>Ха-рал-дык</p> <p>Оболор эппиэттиллэр.</p> <p>Ньургунун</p>	
--	---	--	--

Кэрэ нарын сибэкки...(Ньургуьун)

-Сөп, маладыастар! Саас хаар ууллаатын кытта, тон буору тобулан, саамай куустээх бастакыннан тыллар сибэкки Ньургуьун (София киирэр).

Физминутка «Ньургуьуннаах үнкүү».

Үтүө күнүнэн, оҕолоор. Мин сааскы бастакы харалдыкка тахсар ньургуьун сибэкки кэллим. Миигин хонууга үүнэн турарбын көрөөччүгүт дуо

Саха сиригэр биһиги улуус аайы араас өнүнэн үүнэбит.

Биһиги төһө да элбэх сиринэн үүннэрбит сылтан сыл аайы ахсааммыт аҕыйаан иһэр. Ол иһин биһигини “Кыһыл киниигэ” киллэрбиттэрэ. “Кыһыл киниигэ” диэни билэбит дуо? Истибиккит дуо, оҕолоор?

Кыһыл киниигэ сүтэн, аҕыйах ахсаннаах үүнээйилэри киллэрэллэр эбит. Биһигини ньургуьун сибэккилэри харыстааннар, таптааннар аан дойду үрдүнэн муус устар күнүгэр бэлиэтиллэр.

-Онтон оҕолоор, сахабыт сиригэр ньургуьун сибэкки күнүн ыам ыйын күнүгэр ылабыт.

Оҕолоор, мин хаартыска көрдүм дии. Онно оҕолор элбэх сибэккини үргээн баран хаартыскага түспүттэрин хомойо көрдүм. Оннук үргүүр сөп дуо?

Ньургуьуну хомуйбакка эрэ, биһиги араас матырыяалтан онорон дыиэбитин киэргэтиэхпитин сөп дии? Онтон мин бүгүн эһиэхэ кумааҕыны бүк тутан, оригами көмөтүнэн, ньургуьуну онорорго үөрэтиэм.

Оноруохпут иннинэ тарбахчааннарбытын эрчийиэхэйин эрэ.

		<p>Тарбах гимнастиката</p> <p>(Оџолору остуол тула ынырабын. Схеманан онгорон көрдөрөбүн).</p> <p>- Ити курдук биһиги эмиэ оноруохпут. (Оџолор ололорлор)</p> <p>Уай, наһаа да үчүгэй оноһук буолбут дии. Тугун кырасыабайай. Бары наһаа маладьыас оџолоргут.</p> <p>Ол иһин, мин эһиэхэ, наһаа үчүгэй айылҕаны харыстаачылар эмблемаларын туттарабын.</p>		
3.	Рефлексия	<p>Биһиги тугу биллибит оџолоор? Туох саһаны биллигит?</p> <p>Дьарыгы сөбүлээтигит дуо? Саамай тугу сөбүлээтигит?</p>	<p>Оџолор эппиэттэрэ.</p> <p>Аһаа, наһаа учугэй.</p>	
4.	Тумук	<p>Оџолоор биһиги бары айылҕа оџолорбут, ол иһин сибэккени, маһы, үөнү-көйүүрү, чыычаахтары харыстыыр тустаахпыт!</p> <p>Айылҕаһа сылдьан оту-маһы алдыаппыт, бөһү-сыһы быраһаппыт дии, оџолоор? Манан, дьарыкпыт бүтэр, көрсүөххэ диэри.</p>	<p>Көрсүөххэ диэри!</p>	